

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

1. forduló

Össz.pontszám:	58p	
----------------	-----	--

Beküldési határidő: 2026. október 19.

Név:.....

Iskola neve, címe:.....

Karikázd be az évfolyamodat!	7.	8.
------------------------------	----	----

1. Közmondások – angolul és magyarul

„Nincs új a nap alatt.” – bármelyik népről is legyen szó, mindenhol hallhatunk népi bölcsességeket, közmondásokat. Milyen egyformán gondolkodnak az emberek! Hiába vagyunk egymástól akár több ezer kilométer távolságra, a közmondások, szólások üzenete mégis hasonló. Felismered-e az angolról fordított bölcsességekben a magyar megfelelőt?

a) Olvasd el az angolról fordított közmondásokat, majd írd az üres négyzetbe a magyar megfelelőjük betűjelét!

1.A tangózáshoz két személy kell.		A	<i>Ki korán kel, aranyat lel.</i>
2.A korai madár elkapja a kukacot.		B	<i>A hazug embert könnyebb utolérni, mint a santa kutyát.</i>
3.Minden ösvénynek van tócsája.		C	<i>Kettőn áll a vásár.</i>
4. Törődj a pennykkel, a fontok majd gondoskodnak magukról.		D	<i>Aki kíváncsi, hamar megöregszik.</i>
5. Ne csinálj hegyet a vakondtúrásból!		E	<i>Vihar egy pohár vízben.</i>
6. A kíváncsiság ölte meg a macskát.		F	<i>Nincsen rózsza tövis nélkül.</i>
7. Ne számold a csibéket, mielőtt kikelnek!		G	<i>Ki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli.</i>
8. A csalásnak nincs lába.		H	<i>Nyugtával dicsérd a napot!</i>

8p	
----	--

b) Vajon mit jelentenek a fenti közmondások? Több jelentést is olvashatsz az alábbiakban. Az idegen közmondások számát írd a jelentésük mellé! Figyelj, nem kell valamennyi jelentés mellé számot írni!

Ne örülj előre!	_____
Túl nagy jelentőséget tulajdonít valaminek.	_____
Ne keresd a tökéletes boldogságot!	_____
A keveset is tudni kell értékelni.	_____
A hitvány embert nem kell féltetni.	_____
Nem tartozik rád!	_____
A szorgalmas ember sikeres lesz az életben.	_____
Nem elég az egyik fél beleegyezése.	_____
Ne füllents, mert hamar kiderül.	_____
Van, aki sosem változik.	_____

10p	
-----	--

Mesterséges intelligencia a munkaerőpiacon

Hetedik vagy nyolcadik osztályosként bizonyára már eszedbe jutott, melyik szakma állna hozzád a legközelebb. Milyen szempontokat tartasz szem előtt: a rátermettségedet, a jó megélhetést, a kényelmes munkakörülményeket, a kreativitás szabadságát? Íme egy újabb szempont: a mesterséges intelligencia megállíthatatlanul formálja az iparágakat és a munkaerőpiacot. A technológia előretörése miatt számos hivatás halálát jósolták már meg, azonban vannak olyan szakmák, amelyek a mai tudásunk alapján biztonságban vannak. A Forbes összegyűjtötte, melyek lehetnek az MI-ellenálló szakmák.(1)

A gyakorlati tudást igénylő hivatások felhasználják ugyan a mesterséges intelligenciát a tervezésben, de a szakmunkások sokrétű gyakorlati készségei nem pótolhatók általa. A gyakorlati tudást igénylő hivatások, például a villanyszerelés vagy épp az asztalosság olyan terület, ahol az MI lemarad. Egyszerűen azért, mert bizonyos szempontból túl komplex problémamegoldó készségre van szükség.(2) Az MI-megoldások nagy segítséget jelentenek az egészségügyben is, valójában mégis csak egy bizonyos szeletét teszik ki ennek a területnek. A betegek szükségleteinek megértése, az együttérző ellátás biztosítása és a kritikus etikai döntések meghozatala olyan sokrétű érzelmi skálát és interperszonális tapasztalatot igényel, amit technológiával soha nem lehet kiváltani.(3)

A művészek, írók és tervezők olyan eredetiséget és személyességet visznek a munkájukba, amivel az MI nehezen tudja felvenni a versenyt. Kétségtelen, hogy utóbbi is elképesztő alkotásokra képes, de valójában nem tudja megteremteni azt az emberi mélységet egy-egy festményben, szövegben vagy művészeti alkotásban, ami zsigerig hatoló érzelmeket vált ki. Azok az emberi, érzelmi, kulturális finomságok soha nem lesznek megtaníthatók, amelyek az emberben születésétől fogva gyűlnek és formálódnak.(4)

A tűzoltók, a mentősök és a rendőrök olyan feladatokat látnak el, amelyek gyors gondolkodást, emberi ítélőképességet és fizikai jelenlétet igényelnek. Ezek a munkák megkövetelik a kiszámíthatatlan helyzetek felmérésének, életmentő döntések meghozatalának és azonnali segítségnyújtásnak a képességét.(5)

A Forbes cikke szerint a vezetők és a vállalkozók is védve vannak az MI-től, hiszen magas szintű stratégiai döntéshozatali és vezetői képességre van szükségük. Erre a technológia jelenleg nem képes. Így egyelőre még szükség lesz hús-vér vezetőkre.(6)

Készült a <https://ictglobal.hu/hr/ezt-az-5-munkat-nem-valtja-ki-a-mesterseges-intelligencia/> cikke alapján.

2. **Mit gondolsz: a tanári munkát kiválthatja-e valaha a mesterséges intelligencia? Fogalmazd meg véleményed három mondatban! Válaszodat indokold!**

5p	
----	--

3. **MI-ellenálló emberi tulajdonságok**

Jelöld + jellel, hogy a bal oldali oszlopban felsorolt tulajdonságok mely területeken fontosak! A szöveg alapján válaszolj!

	szakmunka	egészségügy	művészet	tűzoltó, rendőr	vezető
komplex problémamegoldás					
együttérzés					
eredetiség					
etikai döntés					
kreativitás					
stratégiai döntés					
gyors ítélőképesség					

7p	
----	--

4. Keresztrejtvény idegen eredetű szavakkal

- a) Írd be a keresztrejtvénybe a keresett szavakat, amelyek minden esetben idegen eredetűek! Nem csak a meghatározásokkal segítünk, hanem zárójelben megadjuk annak a bekezdésnek a számát amelyikben megtalálható a keresett szó alap alakja.

1.													
2.													
3.													
5.													

1. Valamely gyártási folyamat elméleti és gyakorlati részeinek összessége.(3)
2. A cél elérése érdekében alkalmazott átfogó terv.(6)
3. Problémamegoldásra irányuló szellemi tevékenységek összessége.(1)
4. Sokrétű, összetett, bonyolult (2)
5. Új, szokatlan gondolatok, sajátos összefüggések meglátása.(1)

5p

- b) Írd le azt az idegen szót, amelyiket a kiemelt függőleges oszlopban olvashatsz!

Hanyadik bekezdésben szerepel a kifejezés? _____

2p

5. Van benne hiba?

Állapítsd meg, igazak-e az alábbi állítások! Ha hamisak, akkor javítsd ki a hibát! A vastagon szedett kifejezésen nem változtathatsz.

A „**formál**ja” szóban írásban jelölt teljes hasonulás van.

Igaz - Hamis

Javítás, ha hamis: _____

Az összeolvadásra példa a szövegből: „**segítség**et”.

Igaz - Hamis

Javítás, ha hamis: _____

A „**biztonság**” szó zöngésség szerinti részleges hasonulást rejt.

Igaz - Hamis

Javítás, ha hamis: _____

Az írásban jelöletlen teljes hasonulásra példa az „**áll**na”.

Igaz - Hamis

Javítás, ha hamis: _____

8p

6. Embernek maradni

A mesterséges intelligencia már az életünk része, de nem feledkezhetünk meg arról sem, ami mélyen emberi.

Olvasd el Juhász Gyula: Himnusz az emberhez című versének egyik versszakát!

Tudjátok-e, hogy mi az ember?
A por s a végtelen fia,
Istent teremtő földi szellem,
Kemény pöröly vasvégzet ellen,
Ezer fönséges küzdelemben
Viaskodó harmónia!

- a) Írd le nyomtatott nagy betűkkel a versszak rímképletét:

2p	
----	--

- b) Húzd alá a versszakban az embert helyettesítő metaforákat!

<i>teremtő</i>	<i>szellem</i>	<i>végtelen</i>	
<i>pöröly</i>	<i>harmónia</i>	<i>vasvégzet</i>	<i>Isten</i>

3p	
----	--

- c) Milyen költői alakzatot ismersz föl az utolsó sorban: „Viaskodó harmónia”?

x) alliteráció

y) ellentét

z) felsorolás

2p	
----	--

- d) Írj ki a versből egy olyan sort, amelyben csak magas hangrendű szavak vannak!

2p	
----	--

- e) Milyen szófaj a kiemelt szó az idézetben? Húzd alá!

„A por s a **végtelen** fia,”

x) főnév

y) melléknév

z) határozószó

„Istent **teremtő** földi szellem,”

x) melléknév

y) melléknévi igenév

z) főnév

4p	
----	--